

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Andet Brev til en højvelbaaren Herre. 1737

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 183. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801423872/facsimile.pdf> (tilgået 14. maj 2021)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

I denne Syndflod af gode Raad vilde jeg ikke sidde hen som den eneste uden at give mit Besyv med, saa jeg skrev nogle Afhandlinger hvori jeg indgaaende undersøgte de mest omdiskuterede Problemer. Jeg har senere hørt at Kongen gennemlæste dem flere Gange; det glædede mig at en saa stor Fyrste bærede dem med sin Interesse.

Da det endelig var forbi med alt dette Røre, som var opstaaet som en naturlig Følge af den store Forandring i Tingenes Tilstand, kastede jeg mig igen over Studeringerne. Den følgende Vinter lagde jeg sidste Haand paa det Arbejde som jeg saa længe havde haft i Tankerne. Det udkom endelig i 1729 under Titlen Danmarks og Norges Beskrivelse, og fyldte 744 Kvartsider. Dette Værk udkom tre Gange i Løbet af to Aar, to Gange paa dansk og én Gang paa tysk. Dette motiverede mig til at tage fat paa noget større, og jeg gik i Lag med at skrive det danske Folks Historie fra Rigets Grundlæggelse til vore Dage, en haablos Opgave som ingen andre til Dato har turdet røre ved. Alle der har villet gøre Fædrelandet denne Tjeneste har maattet give op over for Vanskelighederne. Men det har altid moret mig at navigere i vanskelige Farvande og mase mig igennem Torne, saa Opgavens Vanskelighed stimulerede mig til at prøve om jeg havde Kræfter nok til saa haardt et Job.

Hele Værket er i tre Bind. Det første indeholder vort Folks Historie fra Rigets Grundlæggelse til Christian den Anden. Det udkom 1732 og er paa 856 Kvartsider. I denne første Del gennemgik jeg omhyggeligt de Kilder som den berømte Huitfeldt har benyttet til sin Danmarks-historie, og ved deres Hjælp rettede jeg en hel Del Fejl og udfyldte Huller hist og her. De haandskrevne og trykte Bøger og de Diplomer som især har været mine Kilder har jeg nævnt i Fortalen. De Forfattere hvis Navne Bogens Marginer er broderet med, og som for det meste er samtidig med Begivenhederne, viser hvor stort et Materiale jeg har behøvet for at udfærdige denne Bog. Det følgende Aar udkom andet Bind paa 922 Sider. Christian den Fjer-

DET ANDET BREV

des Historie udgør næsten Halvdelen af dette. Det meste er skrevet paa Grundlag af især egenhændige Haandskrifter, først og fremmest Breve som denne store Konge har skrevet med egen Haand – det er dette Værks store Fortrin. Det tredje Bind indeholder kun Frederik den Tredjes Historie, som fylder 702 Sider, foruden en Fortale om Nordens Historikere og Registre til alle tre Bind. Det udkom endelig i 1735. Ogsaa dette Bind er for Størstedelens Vedkommende baseret paa Diplomer, Breve og andre haandskrevne Kilder; saa jeg kan sige at jeg har udgivet en ny og hidtil ukendt Skildring af vort Folks Historie.

Før jeg gik i Gang med dette krævende Arbejde kunde jeg se at jeg vilde faa Brug for et vældigt Haandskriftmateriale, saa jeg blev nødt til at støve rundt i alle Rigets Afkroge for at undersøge historiske Kilder. Alle der hørte om mine Planer viste mig den største Velvilje og laante mig hvad de havde af Haandskrifter.

Mens jeg var i Gang med dette historiske Arbejde udkom der en ny Udgave af Komediene, baade de trykte og de hidtil utrykte. Denne splinternye Udgave omfatter femogtyve Komedier og er i fem Bind. Titlerne paa de sidste, hidtil uopførte, er følgende: 1) Erasmus Montanus eller Rasmus Berg, 2) De Usynlige, 3) Den honnette Ambition, der gør Nar af dem der under Paaskud af honnet Ambition gaar paa Jagt efter fine, men indholdslose Titler, 4) Det lykkelige Skibbrud, og 5) Panisk Rædsel [dvs. Hekseri eller Blind Alarm]. Jeg vil ikke give Handlingsreferat af disse Komedier; men de er alle filosofiske og belærende, selv om de fleste af Titlerne tilsyneladende ikke lover andet end Pjank.

I det forrige Brev omtalte jeg et lille Arbejde med Titlen Introduktion til Natur- og Folkeretten. Jeg fortalte hvilken Skæbne det havde haft. Men dette Værk, som i Begyndelsen var blevet saa køligt modtaget, fandt et Par Aar senere saa mange interesserede Købere at Eksemplarerne af Førsteudgaven blev revet bort. Det er senere ble-